

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van't tveede ghebodt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

Wp Gode dickwils mede vergramt hebben ende daghelijcks vergrammen. Ten tweeden/ om lichtelijcker deur het gebedt der Heplighen / die Gode leer aen-ghenaem zijn/ verhoort te worden/ en te vercrjghen dat wp versoecken. Ten derden/ om de Heplighen/ die Godt selue gheert en soo hooghe in den hemel verheuen heeft/ nae sijner begheerten oock te eeren/ want wp eeren-se/ als wp-se bidden.

M. Wat remedie isser om dit eerste ghebode wel t'onderhouden?

D. Dick-maels de H. Sacramenten te ghebruycken/ by-sonder het Sacrament der biechten ende des outaers: want 1. die gheuen eenen smaeck der dinghen/ die wp gheloouen. 2. sy verskeren de hope. 3. sy onsteken de liefde.

Het tweede ghebode.

M. VVat ghebidt ons het tweede ghebode?

D. Gods naem met aller eerweerdighepd noemē.

M. VVat verstaet-dy deur den naem Gods?

D. Godt seluer/ ende al wat Gode aen-gaet/ ende daer Godt deur beteekent wordt.

M. Hoe wordt Godts naem ont-eert?

D. Op vele manieren. Ten eersten/ deur blasphemie oft lasteringhe.

M. Hoe lastert-men Godt?

D. Ten 1. all-men van Gode seght dat in hem niet en is/ oft yet loochent dat in hem is: ghelijck/ Godt is onrecht-veerdigh: Godt en bemint ons niet: Hy en liet ons niet. Ten tweeden/ all-men eenighe creatuere by hem ghelijckit: als/ Die is soo gheleert/ als Godt: T'is al soo waer als Godt. Ten derden/ all-men sonder reuerentie Godts lyden noemt: als / segghende licht-veerde-

lijck / Godts wonden / Godts vleesch / oft bloedt.
 Ten vierden / all-men Gode yet wenscht dat niet
 en betaemt : Als / ick wilde dat Godt dit niet en
 wiste. Ten vyfden / all-men verlmadelijck van
 Godts heplighen sprek / als / Godts moeder / oft
 andere Heplighen en weten onse ghebeden niet :
 Sy en connen ons niet helpen. Ten seften / all-
 men Gods creatueren ongoddelijcken noemt / oft
 wenscht / als / desen dupuellschen windt : De dup-
 uel haete dese peerden / oft schende desen re-
 ghen / etc.

M. Waer deur ont-eeren wy Godt ten twee-
 den?

D. Deur hem yet te belouen dat sonde is / welke
 beloften wy oock niet en moghen vol-bzenghen
 sonder sonde. 2. hem te belouen niet te doen /
 dat beter ghedaen waer dan ghelaten : al-soo son-
 dighen die hem belouen nimmermeer gheestelijck
 oft Geligieus te worden. 3. hem te belouen yet te
 doen / dat beter ghelaten waer : al-soo soudent
 som-tydts moghen mis-doen / die hem belouen te
 houwen / om dat sy hen verbindent ten minsten
 staet aen te nemen : welke belofte men oock niet
 schuldigh en is te vol-bzenghen : want men magh
 tot het vol-maekste climmen. 4. Deur hem yet
 te ghelouen / ende dat niet vol-bzenghen.

M. Magh-men oock Gode , oft sijne Heyli-
 ghen yet ghelouen?

D. Jaet : want dat hebben de Heplighen in't
 oude Testament ghedaen / ende wy wordender
 bande Schryftuere toe vermaent / die seght : Be-
 looft ende betaelt.

M. Wat sal-men Gode ghelouen?

D. Yet dat goedt is / oft beter goedt : als vasten /
 bidden /

bidden / reynigheydt / pelgrimagie / dick-wils
biechten / etc.

M. Moet-men oock onder-houden wat-men
belooft heeft?

D. Iae't/all-men de ghelofte ghedaen heeft met
vollen verstande ende met vrien wille: segghen-
de oft pepsende: Ick beloue Godt / oft sijn Hepli-
ghe moeder/oft eenighen Heplige/ sulchs te doen/
oft te laten.

M. Die sijn ghelofde reynigheydt niet en can
ghehouden, magh die sijne ghelofte wel
ouer-treden?

D. Gheens-sins: want dat hy upt sijne cracht niet
en vermagh / dat can hy deur Godts hulpe / die
hem noyt gheweyghert en sal worden / wilt hy
sijn beste doen om die te verwezuen met bidden/
d'oorlaecke te schouwen/sijn lichaem met vasten/
onghemack / ende andere penitentie te castyden:
Want men can d'oncupshedydt deur vele andere
middelen dan met houwen verwinnen.

M. Ist goedt ende Gode aenghenaem eenighe
al-sulcke beloften te doen?

D. Sonder twijfel iae't/ende het is ons oock seer
profytelijck: want de wercken/die-men deur ghe-
loften doet/zijn Gode vele aenghenamer/dan die
alleen upt onsen eyghenen vrien wille sonder be-
loften gheschieden: Niet-te-min / ten is niet ghes-
raden licht-beerdelijck ende sonder den raedt van
enen wijzen ende Godt-vruchtighen biecht-va-
der pet te belouen / by-sonder als de laecke die-
men belooft swaer is / ende die dese doet gheen
vol-maecht verstandt oft wijshedydt en heeft/ ghe-
lijck het ghebeurt in kinderen ende sommighe
vrouwen.

M. Wie ont-eert Godt noch met woorden?

D. Die sweeren sonder waerheydt / recht-veerdigheydt / ende redene.

M. Wat is sweeren?

D. 'T is Godt te ghetuyghe roepen van't ghene dat wy segghen.

M. Wie sweert sonder waerheydt?

D. Die eenen valschen eedt doet / dat is / die yet sweert waer te wesen / dat hy wetet valsch te zyn / oft daer aen twijfelt / oft meynt valsch te zyn / dat nochtans waer is : oft die yemandt yet met eenen eedt belooft / welck hy gheen meyninghe en heeft te vol-bzenghen / en al-soo sweren / is doodtsonde / al en gheschiedet maer uyt gheck oft spel / oft om cleyne saecken.

M. Wie sweert sonder recht-veerdigheydt?

D. Die yet sweert te doen oft te laten dat sonde is: als die sweert / dat hy yemandt t'on-recht sal dooden / ghelyck Herodes S. Jan den Dooper: ende desen eedt en magh-men gheen-sins vol-bzenghen : oft die sweert te laeten dat beter ghe-daen waer : ghelyck die sweert gheen Nisse te hoozen op werck-daghen / welcken eedt oock niemanden en verbindt.

M. Wie sweert sonder redene?

D. Die lichtveerdelyck en onbedachtelyck sweert / oft sonder noodt / oft om eenighe cleyne saecke / daer niet aen en hanght. Het welck dick-wils vande menschen geschiedt dier gheen sonde af en maken / daer nochtans sonde is / ende perijckel van doodt-sonde / deur den valschen eedt die-men lichtelyck doet om de ghewoonte van sweren.

M. Wat is ons hier noch meer bevolen?

D. Ten eersten / Godt op synen tijdt louen ende dancken,

dancken. Ten tweeden van hem/ende van al dat hem aen-gaet/ eer-weerdelijck spreken. Ten derden/ all-men bedwonghen is te sweren / dat te doen met de drij veur-leyde conditien.

M. Magh men dan sweeren?

D. Jae't : want het is een deughdelijck werck/ alst met de drij veur-leyde conditien gheschiedt : want hier deur belijden wy/ dat Godt alle dingen liet/ wetet/ ende loont.

M. Wat remedie isser, om het sweeren, vloecken, blasphemeren, ende andere onghesnoerde woorden te ontwennen?

D. Een vast op-set maecken hem van sulcks te wachten / ende om dit beter te doen / sy seluen een boete stellen / deur elcke ouer-tredinghe een sekere ende ghesette aelmoesse den armen te gheuen : oft (zijt-dy seluer seer arm) eenighe andere penitentie te vol-bringhen.

Het derde ghebodt.

M. Wat ghebidt ons het derde ghebodt.

D. Den Sabboth heyligh te maecken.

M. Wat verstaet ghy deur den Sabboth?

D. Den dagh der rusten/ die de Joden hielden op den Sater-dagh/ tot ghedenckenisse vande scheypinghe des wereldts/ de welcke Godt van niet op ses daghen geschapen heeft/ende op den seuensten dagh (de welcke de Sater-dagh was) heeft hy gherust: Maer de Christenen houden desen op den Son-dagh / om dat de heylighe Kercke den Sater-dagh in den Son-dagh ten tijden der Apostelen verandert heeft / deur oorsaecke van vele ende groote wel-daden / die sy op den Son-dagh